

TEYMUR ABBASOV

teymurabbasov56@mail.ru

MEHPARƏ MƏMMƏDOVA

aliyevamehpara@mail.ru

Naxçıvan Dövlət Universiteti

DOI: 10.30546/155244.2024.2.127.027

MÜHASİBAT UÇOTU SİSTEMİNDƏ İDARƏETMƏ QƏRARLARININ QƏBUL EDİLMƏSİ

Elmi məqalədə mühasibat uçotu sistemində qərarların qəbulu prosesində müəssisənin qarşısında duran məqsəd və vəzifələrin müəyyən edilməsi araşdırılmışdır. Qeyd edilmişdir ki, təcrübədə, qərarların qəbulu müəssisənin məqsədlərinə ən çox cavab verən bir sıra alternativ variantların müqayisəli qiymətləndirilməsi və ən optimalın seçilməsini nəzərdə tutur.

Məqalədə qeyd edilir ki, düzgün qərarın qəbul edilməsində əvvəl məqsədi müəyyən etmək yaxud rəhbərliyi müəssisə fəaliyyətinə istiqamətləndirmək lazımdır ki, bu da bu və ya digər varianta üstünlük verilməsinə kömək edər.

Məqalədə mühasibat idarəetmə uçotu sistemində qərarların qəbul edilməsi müxtəlif metodların köməyi ilə həyata keçirilməsi fikri vurğulanır. Qeyd edilir ki, qərarların qəbul edilməsinin kollektiv metodu daha üstün və əlverişli sayıla bilər. Strateji xarakter daşıyan qərarların qəbul edilməsi hallarında xərclərin və nəticələrin diskontlaşdırma metodlarından, müxtəlif metodiki əsasda hesablanan göstəricilər sistemindən istifadə edilir.

Açar sözlər: Mühasibat uçotu sistemi, qərar qəbulu, müəssisə, istehsalın təşkili, məqsəd və vəzifələr, müxtəlif metodlar, strateji xarakter

Giriş

Mühasibat (idarəetmə) uçotunun mühüm vəzifələrindən biri - müəssisənin rəhbərliyi və menecerləri tərəfindən düzgün idarəetmə qərarlarının verilməsi üçün faydalı olan məlumat toplanması və ümumiləşdirilməsidir.

Hal-hazırda istehsalın, məhsul satışının təşkili və inkişafı ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən qəbul olunan qərarlar intuitiv xarakter daşıyır və idarəetmə uçotunun məlumat bazası əsasında aparılan hesablamalara əsaslanmır. Ən yaxşı halda belə hesablamaların yoxluğu müəssisə rəhbərliyinin zəngin istehsalat və təşkilatı təcrübəsi ilə əvəzləşdirilir.

Qərarların qəbulu prosesi müəssisə qarşısında duran məqsəd və vəzifələrin müəyyən edilməsi ilə başlayır. Bundan son nəticədə ilkin idarəetmə məlumatının seçilməsi və qərarın seçilmiş alqoritmi asılıdır. Mühasibat (idarəetmə) uçotu ilkin məmullatı emal etmək və ümumiləşdirmək üçün xeyli sayda metod və üsullara malikdir.

Metodologiya və material

Təcrübədə, qərarların qəbulu müəssisənin məqsədlərinə ən çox cavab verən bir sıra alternativ variantların müqayisəli qiymətləndirilməsi və ən optimalın seçilməsini nəzərdə tutur. Bunun üçün ilk növbədə bütün alternativ variantlar üzrə məsərəflər haqda məlumata malik olmaq lazımdır. Eyni zamanda nəzərə almaq lazımdır ki, söhbət gələcək dövrün xərclərindən gedir. Hesablamalar zamanı bir sıra hallarda müəssisənin əldən verilmiş səmərəsini də qeydə almaq lazım gəlir.

İdarəetmə uçotu informasiyası bazasında aşağıdakılar həll olunur:

1) Operativ məsələlər:

- müəssisənin zərərsizlik nöqtəsinin müəyyən edilməsi;

- satış üçün nəzərdə tutulan məhsulların (malların) çeşidinin planlaşdırılması;
- limitləşdirici amil nəzərə alınmaqla məhsul buraxılışının quruluşunun müəyyən edilməsi;
- əlavə sifarişlərin cəlb edilməsi və ya onlardan imtina;
- qiymətəmələgəlmə üzrə qərarların qəbulu (rəqabət mübarizəsi şəraitində müəssisə üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir).

2) Perspektiv xarakterli, yəni uzunmüddətli strateji əhəmiyyətə malik məsələlər:

- kapital qoyuluşları haqda;
- biznesin quruluşunun dəyişdirilməsi haqda.

Məhsulun yeni növlərinin mənimsənilməsinin məqsədəuyğunluğu haqda.

Müvafiq məsələlərin həlli xüsusi vəsaitlərin dövrüyyədən uzunmüddətli yayındırılmasını, bəzən isə uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəlb olunmasını tələb etdiyinə görə xüsusi diqqətə layiqdir. Müəssisə kapital qoyuluşlarını ancaq o vaxt maliyyələşdirməlidir ki, ondan gələcək gəlir qiymətli kağızların maliyyələşdirilməsindən əldə olunacaq gəliri üstələsin. Mühəsibat (idarəetmə) uçotunun üsul və metodları uyğun problemlərin həlli zamanı düzgün zəmanət verməyə imkan yaradır. Belə ki, idarəetmə uçotu sistemində diskontlaşdırmanın köməyi ilə kapital qoyuluşlarının ən əlverişli yolları müəyyən edilir.

Zərərsizliyin təhlilinin məqsədi – təşkilatın istehsal fəaliyyətinin (işgüzar aktivliyinin) dəyişməsi nəticəsinin maliyyə nəticələrinin vəziyyətinin öyrənilməsidir. Bu təhlil qısamüddətli dövr ərzində satışdan gəlirlər, məsrəflər və mənfəət arasındakı asılılığa əsaslanır.

Mahiyyəti etibarilə təhlil zərərsiz fəaliyyət nöqtəsinə uyğun istehsalın elə həcmi tapır ki, bu zaman maliyyə nəticəsi sıfıra bərabər olur, yəni müəssisə zərərsiz işləyir, lakin hələ mənfəət əldə etməyib.

Mühəsibat (idarəetmə) uçotu sistemində zərərsiz işləmə nöqtəsini hesablamaq üçün aşağıdakı metodlar tətbiq olunur:

- 1) Riyazi metod (tənlik metodu);
- 2) Marjinal gəlir metodu;
- 3) Qrafik metod;

Riyazi metod (tənlik metodu). Zərərsizlik nöqtəsinin hesablanması üçün əvvəlcə müəssisə mənfəətinin hesablanması düsturu yazılır:

Məhsul (iş, xidmət) satışından pul daxil olması dəyişən

Xərclər – sabit xərclər – mənfəət.

və ya

Məhsul vahidinin qiyməti x X – məhsul vahidinə düşən dəyişən

Xərclər x X – sabit xərclər – mənfəət.

Burada: X - zərərsizlik nöqtəsinə satışın həcmi, ədəd.

Sonra tənliyin sol tərəfində satış həcmi (X) mötərizədən kənara çıxarıb, sağ tərəfdə olan mənfəəti sıfıra bərabər edirik (çünki bu hesablamamızın məqsədi – müəssisənin mənfəətinin olmadığı nöqtəni müəyyən etməkdir).

X x (məhsul vahidinin qiyməti – məhsul vahidinə düşən marjinal gəlir) formalaşır. (Yadda saxlamaq lazımdır ki, marjinal gəlir – məhsul satışından pul daxil olması ilə dəyişən xərclər arasındakı fərkdir). Sonra tarazlıq nöqtəsini hesablamaq üçün son düstur çıxarılır:

$$X = \frac{\text{Məcmu sabit xərclər}}{\text{Məhsul vahidinə düşən marjinal gəlir (ədəd)}}$$

Marjinal gəlir metodu riyazi metoda alternativ hesab olunur. Marjinal gəlirin tərkibinə mənfəət və sabit xərclər daxildir. Yuxarıda qeyd olunan təşkilat öz məhsulunu elə satmalıdır ki, həm alınmış marjinal gəlirlə öz sabit xərclərini ödəsin, həm də mənfəət əldə etsin. Əgər marjinal gəlir ancaq sabit xərcləri ödəyirsə, tarazlıq nöqtəsinə çatılır. Hesablamamızın alternativ düsturu aşağıdakı şəkildə olur:

Perspektiv qərarların qəbulu zamanı marjinal gəlirlə satışdan daxilolma arasındakı nisbətə hesablanması faydalıdır (bu zaman marjinal gəlirin satışdan daxilolmanın faiz ifadəsilə hansı hissəni təşkil etdiyi müəyyən olunur). Bunun üçün aşağıdakı hesablamaları aparırlar:

Marjinal gəlir (man).

Satışdan daxilolmalar (man) x 100%.

Beləliklə, məhsul satışından pul daxilolmasını planlaşdırmaqla, gözlənilən marjinal gəlirin ölçüsünü müəyyən etmək olar. Əgər məhsulun (mənfəətin) satışından pul daxil olması 252000 man. olacaqsə, marjinal gəlirin buna uyğun olan səviyyəsi 24500 manata bərabər olacaq.

Əməliyyat mənfəətin (vergitutmadan qabaqkı mənfəəti) müəyyən etmək üçün marjinal gəlir məbləğindən məcmu sabit xərcləri çıxmaq lazımdır:

$$24500 - 21000 = 3500 \text{ man};$$

yəni planlaşdırılmış məcmu gəlirdə (24500 man.) mənfəətin həcmi 3500 manat təşkil edəcək.

Nəzərə almaq lazımdır ki, yuxarıda aparılan hesablamalar və nümayiş etdirilən asılılıqlar ancaq müəyyən miqyas bazası üçün uyğundur. Qeyd olunan halda bu, 192-dən 400 dəstədək olan əmtəə dövryyəsi intervalıdır. Göstərilən diapazondan kənar təhlil olunan göstəricilər daha sabit sayılır. Yuxarıda nümayiş olunan düsturlar üzrə aparılmış hesablamaların istənilən nəticələri və bu əsasda çıxarılmış nəticələr düzgün olmayacaq.

Təhlili davam edərək, təhlükəsizlik səddini müəyyən edək. Təyin edilmişdir ki, zərərsizlik nöqtəsi 300 ədəd səviyyəsində yerləşir, bu da pul ifadəsində 210 min manat təşkil edir. Əgər satış həcmi 350 ədəd miqdarında gözlənilirsə (və ya 245000 man), deməli təhlükəsizlik səddi $350 - 300 = 50$ dəst (və ya 35000 man) kimi müəyyən edilir.

Bundan başqa aşağıdakı düsturdan istifadə etməklə, təhlükəsizlik səddini faiz nisbətə də vermək mümkündür.

Təhlükəsizlik səddi, % = planlaşdırılan satış - zərərsizlik nöqtəsi (man) x 100%.

Planlaşdırılan satışdan daxilolma (man).

Düsturda müvafiq rəqəm ifadələrini yerləşdirməklə alarıq:

$$(245 - 210) : 245 \times 100\% = 14,3\%$$

Nəzərdən keçirilən asılılıqlar digər analitik maddələri həll etməyə imkan verir. Belə ki, satışların həcmi bəlli səviyyə üzrə nəzərə alsaq, təşkilatın minimal satış qiymətini dəyişən və sabit xərclərin maksimal məbləğini təyin edə bilərik.

Məsələn, fərz edək ki, ay ərzində 400 santexnika dəstinin satışını nəzərdə tutulur. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, tarazlıq nöqtəsi:

Məhsulun (malın) satışından daxilolmalar = məcmu məsrəflər

Düsturu ilə ifadə olunacaq.

Qiyməti X ilə işarə etsək, alarıq:

$$400 X = 63 \times 400 + 21000$$

$$400 X = 273000 \quad X = 682,5 \text{ man.}$$

Beləliklə, əgər təşkilat dəstləri 682,5 manatdan yüksək qiymətə satarsa, mənfəət əldə edəcək.

Əgər əmtəə dövryyəsi 400 dəstə, 1 dəstənin satış qiyməti – 700 manata bərabər olarsa, ticarət müəssisəsinin sabit və dəyişən xərclərinin maksimal səviyyəsi 280000 man. (400×700) təşkil edəcək. Sonra tarazlıq vəziyyətinin vaxt momentini proqnozlaşdırmaq olar.

Plan üzrə satışın aylıq həcmi 400 dəst təşkil etməli, hesablamalara görə zərərsizlik nöqtəsinə isə 300 dəstənin satışından sonra çatılır.

Nisbətə tərtib edək: $400 \text{ dəst} - 1 \text{ ay}$, $400 \text{ dəst} - X \text{ ay}$

Bu zaman $X = (300 \times 1) : 400 = 0,75 \text{ ay}$.

Satışın belə həcmində müəssisə 3 həftədən sonra bütün məsrəflərini ödəmiş və mənfəət əldə etmiş olacaq.

1. Vəziyyətin təhlili və problemin aşkar edilməsi;
2. Yarımproblemlərin və qərarın məqsədi;
3. Lazımi məlumatların və faktların yığılması;

4. Məqsədəuyğun gələn qərar variantların hazırlanması;
5. Qərar variantlarının üstünlükləri və çatışmazlıqlarının müəyyən edilməsi;
6. Qərar variantlarının nəticələrinin qiymətləndirilməsi;
7. Alternativ variantlarından optimal variantın seçilməsi.

Qeyd etmək lazımdır ki, düzgün qərarın qəbul edilməsində əvvəl məqsədi müəyyən etmək yaxud rəhbərliyi müəssisə fəaliyyətinə istiqamətləndirmək lazımdır ki, bu da bu və ya digər varianta üstünlük verilməsinə kömək edər.

Hər şeydən əvvəl düzgün qərarın qəbul edilməsi bütün alternativ variantlar üzrə gələcək məsrəflər haqqında informasiyanın olması vacibdir. Hesablamalarda bəzən müəssisənin buraxılmış gəliri nəzərə alınır.

İdarəetmə uçotunun informasiyaları istifadə edildikdə çoxsaylı vəzifələr həll edilir:

1. Operativ

- zərərsizlik həddinin müəyyən edilməsi;
- məhsul buraxılışının planlaşdırılması;
- qiymətin əmələ gəlməsi üzrə qərarların qəbul edilməsi;

2. Perspektiv xarakterli vəzifələr

- kapital qoyuluşu haqqında;
- biznes strukturunun yenidən təşkili haqqında;
- yeni məhsul növünün mənimsənilməsinin məqsədəuyğunluğu haqqında.

Alternativ fəaliyyət variantının seçilməsi büdcənin tərtib edilməsi üçün əsasdır.

İdarəetmə qərarı problemin (qarşıya qoyulmuş məqsədin, vəzifənin) reallaşdırılması üçün alternativlərin seçilməsidir. İdarəetmə qərarı - qarşıya qoyulan problemin (vəzifələrin) həyata keçirilməsi üçün bir-biri ilə məntiqi surətdə əlaqəli olan idarəetmə funksiyalarının nəticəsi kimi də xarakterizə oluna bilər. Məsələn, məhsul istehsalının planlaşdırılmasının nəticəsi hansı miqdarda, çeşiddə məhsul istehsal olunacağı barədə qərarın qəbul edilməsidir. İdarəetmə qərarlarının idarəetmənin funksiyalarının əsasında durduğunu təsdiq etmək olar. Başqa sözlə, qərarların qəbulu prosesi müəssisənin fəaliyyətinin planlaşdırılmasının əsasında durur.

Qərarların qəbul edilməsi ilə idarəetmə funksiyalarının qarşılıqlı əlaqəsi o qədər sıxdır ki, onların hansının ilkin, əsas, hansının isə nəticə olduğunu demək tamamilə şərti xarakter daşıyır.

Ümumiyyətlə, idarəetmə qərarı idarəetmə ilə məşğul olanların fəaliyyətinin nəticəsi kimi qəbul edilməlidir.

İdarəetmə qərarları müxtəlif əlamətlərə görə təsnifləşdirilə bilər. Ancaq bütün təsnifləşdirmə əlamətlərinin əsasında qərar qəbul olunacaq problemin xarakteri, miqyası və həll edilməsi vaxtı durur.

Adətən idarəetmə qərarları qəbul edilmə şəraitinə görə müəyyənlik və qeyri-müəyyənlik şəraitində qəbul edilən qərarlara bölünür. Məsələn n miqdarda A məhsulun istehsalı üçün lazım olan materialların əldə edilməsi barədə qərar müəyyənlik şəraitində qəbul edilən idarəetmə qərarına aid oluna bilər. Çünki materialı satan məlumdursa, onların qiyməti, daşınma şərtləri əvvəlcə müqavilədə nəzərdə tutulursa, onda bu o deməkdir ki, həmin qərar müəyyənlik əsasında qəbul edilir. Ancaq əgər, istifadə edilən materialların qiymətləri bazarda dəyişkəndirsə və bağlanılacaq müqavilə bu məsələni tənzimləmirsə, onda qəbul edilən qərar qeyri-müəyyən qərardır. Qeyri-müəyyənlik şəraitində qəbul olunan qərara, həmçinin bazarda satılacaq məhsulun həcmnin qeyri-dəqiqliyi şəraitində qəbul olunan qərarı misal göstərmək olar. Məsələ bundadır ki, bazarda tələbin dəyişilməsi satışın həcmnin tam dəqiqliklə müəyyən edilməsinə imkan vermir.

Bütövlükdə idarəetmə uçotu gələcək və bilavasitə əlaqəli olduğu üçün, bu əlaqə proqnozların, planların, qərarların qəbul edilməsi şəklində baş verir, qeyri-müəyyənlik özünü həmin proqnozların, planların, qərarların kəmiyyətinə və keyfiyyətinə ciddi təsir edən faktor kimi daim mövcud olacaqdır.

Müəyyənlik şəraitində hər bir alternativ üzrə nəticəni dəqiq müəyyən etmək mümkün olduğu halda, qeyri-müəyyənlik şəraitində hər bir alternativ üzrə nəticəni yalnız ehtimal etmək olar.

Qəbul olunacaq qərarın səhihliyinə görə idarəetmə qərarları – operativ (qısamüddətli), taktiki və strateji qərarlara bölünür.

Qəbul olunma tezliyinə görə idarəetmə qərarları – birdəfəlik (təsadüfi) və təkrar olunan qərarlar ola bilər.

İdarəetmə qərarlarını digər əlamətlərə görə də təsnifləşdirmək olar: problemi əhatə etmə səviyyəsinə görə (ümumi, xüsusi); hazırlanma formasına görə (fərdi, qrup və kollektiv), mürəkkəblilik səviyyəsinə görə (sadə və mürəkkəb), reqlamentləşdirmə səviyyəsinə görə (cizgiləri müəyyən olunmuş, strukturlaşdırmış və alqoritmik idarəetmə qərarları) və s.

İdarəetmə uçotu sistemində qərarların qəbul edilməsi müxtəlif metodların köməyiylə həyata keçirilir.

Qərarların qəbul edilməsinin kollektiv metodu daha üstün və əlverişli sayıla bilər. Çünki qəbul edilən qərarlar bir şəxs deyil, bir qrup şəxsin birgə zəkasının məhsulu kimi meydana çıxır. Bu kollektiv, adətən qərarların qəbulundan sonra dağılır. Onun tərkibinə müəssisə rəhbərliyi, konkret sahələr üzrə mütəxəssislər, icraçılar daxil edilir. Kollektiv iş metodu müxtəlif formalarda həyata keçirilə bilər.

Nəticə

Qərarların qəbul edilməsinin kəmiyyət metodunun əsasında elmi-praktiki yanaşma durur. Bu metodun tətbiqi zamanı böyük həcmdə informasiyanın işlənməsi nəticəsində optimal idarəetmə qərarları qəbul olunur. Məsələn, kəmiyyət metodunun aşağıdakı müxtəlif modelləri tətbiq olunur:

- xərclərin davranışının qiymətləndirilməsi üçün – reqression təhlil metodu;
- xətti asılılığı müəyyən etmək üçün – xətti modelləşdirmə modeli;
- tapşırıqların yerinə yetirilməsi prosesində əlavə dəyişənləri əlavə etmək üçün – dinamik proqramlaşdırma modeli;
- müəssisənin avadanlıqlarının təmirinə və onlara xidmət edilməsinə xərclərin optimallaşdırılması üçün – kütləvi xidmət nəzəriyyəsi;
- təchizat fəaliyyətinin optimallaşdırılması üçün – nəqliyyat tapşırığı modeli;
- qərarların reallaşdırılmasının yoxlanılması, ilkin şərtlərin dəyişdirilməsi üçün imitasiya modeli və s.

Strateji xarakter daşıyan qərarların qəbul edilməsi, məsələn, müəssisənin yenidən qurulması, yeni məhsulun mənimsənilməsi və istehsalı, yeni coğrafi seqmentlərin formalaşdırılması zamanı və s. hallarda xərclərin və nəticələrin diskontlaşdırma metodlarından, müxtəlif metodiki əsasda hesablanan göstəricilər sistemindən istifadə edilir.

Operativ və taktiki idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi zamanı iqtisadi təhlilə əsaslanan metodlar tətbiq edilir. İqtisadi təhlil xüsusilə operativ idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi üçün geniş tətbiq olunur.

ƏDƏBİYYAT

1. Abbasov T.A., Bağırov M.S. Mühasibat (maliyyə) hesabatları və audit işinin təşkili. Bakı: 2005.
2. Abbasov T.A. Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq və Milli Standartların əsasları (CAAP və İRES əsasında). Dərs vəsaiti. Bakı: 2010, 362 s.
3. Abbasov T.A. Büdcədən maliyyələşən təşkilatlarda uçot və hesabat. (CAAP və İRES əsasında). Dərs vəsaiti. Bakı: 2013, 363 s.
4. Abdulov Ş., Əhmədov Y., Verdiyev İ. Kənd təsərrüfatında mühasibat (idarəetmə) uçotu. Bakı: "Mütərcim", 2010, 344 s.
5. Cəfərov E.O. "Azərbaycanda maliyyə hesabatının Beynəlxalq standartlarının tətbiqi ilə yaranmış problemlərin xüsusiyyətləri və onların həlli yolları" mövzusunda məqalə. Bakı: "Maliyyə və uçot" jurnalı, 2006, №3 (159).
6. Quliyev F.M. Bazar münasibətləri şəraitində mühasibat uçotunun bəzi problemləri. Maliyyə və uçot. 1993. №1-2, s.8-12.

SUMMARY**Teymur Abbasov, Mehpara Mammadova**
MAKING MANAGEMENT DECISIONS IN THE ACCOUNTING SYSTEM

In the scientific article, was investigated determination of the goals and tasks facing the enterprise in the process of decision-making in the accounting system. It was noted that in practice, decision-making involves the comparative evaluation of a number of alternative options that best meet the enterprise's goals and the selection of the most optimal one.

It is mentioned in the article that before making the right decision, it is necessary to determine the goal or direct the management to the enterprise's activities.

The article emphasizes the idea of making decisions in the accounting management system with the help of various methods.

It is noted that the collective method of decision-making can be considered more superior and convenient. In making decisions of a strategic nature, discounting methods of costs and results and a system of indicators calculated on a different methodological basis are used in most cases.

Key words: *Accounting system, decision-making, enterprise, organization of production, goals and objectives, different methods, strategic character*

РЕЗЮМЕ**Теймур Аббасов, Мехпара Мамедова**
ПРИНЯТИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В
СИСТЕМЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

В научной статье исследовано определение целей и задач, стоящих перед предприятием в процессе принятия решений в системе бухгалтерского учета. Было отмечено, что на практике принятие решения предполагает сравнительную оценку ряда альтернативных вариантов, наиболее отвечающих целям предприятия, и выбор наиболее оптимального.

В статье упоминается, что для принятия правильного решения необходимо сначала определить цель или направить руководство на деятельность предприятия, что поможет расставить приоритеты того или иного варианта.

В статье подчеркивается идея принятия решений в системе бухгалтерского управленческого учета с помощью различных методов. Отмечается, что коллективный метод принятия решений можно считать более совершенным и удобным. В случаях принятия решений стратегического характера используются методы дисконтирования затрат и результатов, система показателей, рассчитываемых на иной методологической основе.

Ключевые слова: *Система бухгалтерского учета, принятие решений, предприятие, организация производства, цели и задачи, различные методы, стратегический характер*